

1^a hänvisningar till tidningsutklipp.

~~Se Gotland
Förhistoria~~

Se Gotland
Förhistoria

~~Trodde det var en "svärdslipningssten"-
men det var en bildsten!
Gotlands Tidningar den 4/3 1992~~

"Slipskåror är äldre än bildstenar"
Gotlands Tidningar tors den 12/3 1992

Endre av Backs

4/3
1992

Chefredaktör:
Hans E Andersson,
Gunnar Öberg
Redaktionschef:
Astrid Fristedt-Nyman
(ansvarig utgivare),
Annonsschef:
Göran Hellström.

Redaktioner:
Ulri Hörsne,
Gunnar Öberg (t),
Telefon: 0498-152 30,
måndag-fredag kl 8-17,
Nattredaktionen
0498-152 31, 152 32
och 152 33 (sporten)

söndag-fredag kl 17-24,
Lördagar stängt.
Telefax:
0498-150 80
(redaktionen),
0498-111 97
(annonser).

Besöksadress:
Broväg 10, Visby,
Postadress: Box 1223,
621 23 Visby,
Postgator: 18 94 90 - 6.
Tryckt hos
Gotlands Förenade
Tidningstryckerier 1992

OM TIDNINGEN UTEBLIR, RING PS DISTRIBUTION, 0498-115 96

Ring GT
0498-152 30

TELEFAX:
0498-150 80 (redaktionen)
0498-111 97 (annonser)

Trodde det var en ”svärdslipningssten” Men det var en bildsten!

I 60 år låg stenen i trädgården hemma hos Eklunds vid Bäckes i Endre. Man trodde att det var en vanlig ”svärdslipningssten”.

Men nu har man plötsligt upptäckt att det rör sig om en bildsten! Annu ett tillskott till Gotlands så berömda bildstenar – men belamrad med slipskärvar.

I går hämtades stenen in till Gotlands Fornsal där den skall placeras på gården så att folk kan gå och titta på den.

Schönbeck berättar:

– Vi kom till Lars Eklunds gård vid Bäckes i Endre för att titta på en annan bildsten. Då visade oss ägaren också på en sten som låg upplagd i trädgården. Den hade placerats där för många år sedan för att den var fylld av slipskärvar.

– Men när vi tittade närmare på den upptäckte vi att det inte var en vanlig slipskärvesten utan en bildsten. Visserligen hade en sidan slagits loss men ändå visade formen tydligt på en bildsten.

Från 30-talet

Redan på orten. Lars Eklund har

Endre av Backs

het potatis i debatten om slipskårornas ålder.

I den här historien finns förstås professor Erik Nylén, den främste kännaren av de gotländska bildstenarna. För snart 15 år sedan kom han ut med en bok om bildstenarna. Den boken har sedan översatts till tyska, engelska och japanska – och nu är det på gång också en rysk och en fransk version.

Boken innehåller en förteckning över de gotländska bildstenarna, en förteckning som Erik Nylén hela tiden försöker komplettera. Nästan varje år brukar det dyka upp en nyuppteckt bildsten som han kan föra upp på sin lista.

Inte vilken som helst

Och tack vare förre länsantikvarien Bengt Schönbäck och den antikvariskt intresserade Endrebonden Arne Finnberg kan listan utökas – och inte med vilken sten som helst. Bengt

Vuxit upp med stenen i trädgården.

– Min far, Sam Eklund, drog hem den hit på 30-talet, troligen på släp efter hästarna. Han odlade upp en åker och flyttade hem den här stenen därifrån eftersom den var så full av slipskåror.

– Vi har ju hela tiden trott att det var en slipskåresten. Och på 40-talet kom fyra, fem herrar hit för att studera den. Nej, jag vet inte vem det var, bara att de var intresserade av skårorna.

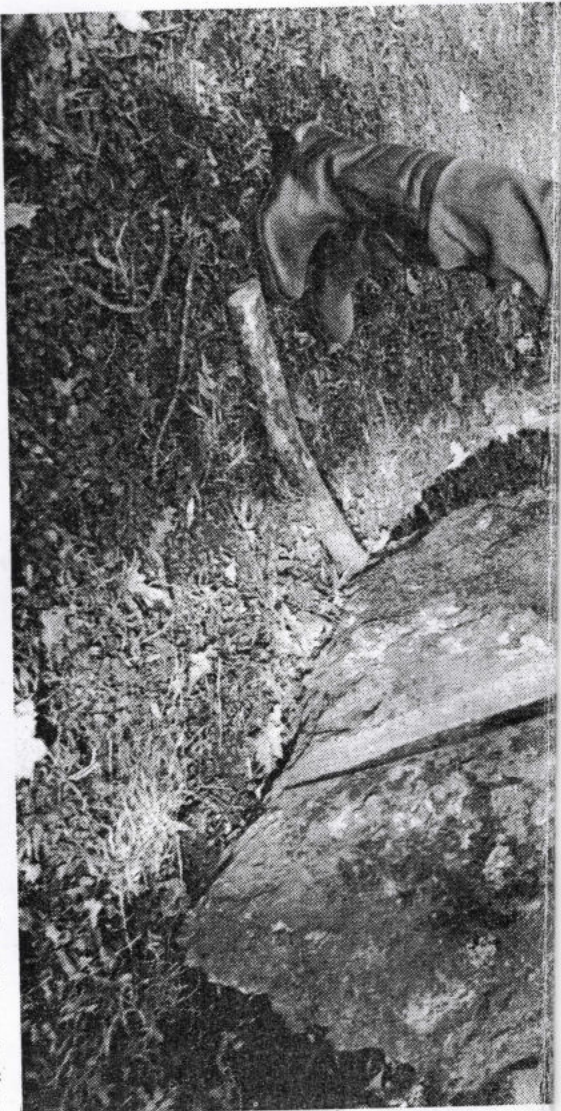
Men Erik Nylén tvekar inte en sekund om att det rör sig om en bildsten. Den har den typiska svamp- eller fallostorven och Nylén daterar den till den yngre gruppen av bildstenar, från tiden mellan år 700 och 1100.

Fullt av skåror

Den fulla höjden är drygt två meter. Övre, högra delen av stenen har slagits av och finns inte kvar. Basen, den nedre delen av stenen, är

Så gott som hela stenens yta täcks av slipskåror. Kan de ha funnits där redan när bildstenen högs till?

Före länsantikvarien Bengt Schönbäck, till vänster och Bäcks- bonden Lars Eklund vid den del som troligen är bildstens bas. Den har bara en slipskåra och den går inte i samma riktning som de övriga.

också avslagen men finns bevarad. Om det finns några bilder bevarade på stenen går inte att se utan en närmare undersökning. Det är mycket möjligt att inga bilder finns – eftersom hela stenen är fylld av slipskåror. Ett 15-tal skåror som täcker nästan hela stenens yta. Ingen annan känd bildsten har så stor del av ytan täcks av slipskåror.

Och det är just slipskåror som gör stenen intressant eftersom man så länge diskuterat slipskåror-ns ålder. Det har hävdats att slipskåror-na skulle vara ett par, tre tusen år gamla – men det kan inte stämma om den nu funna bildstenen bara är tusen år.

Det har tidigare hittats många bildstenar som haft slipskåror. Då har vissa forskare hävdat att det från början rört sig om en slipskåresten som senare huggits till som bildsten. Men det teorin kan knappast hålla efter uppteckten av Bäcks-stenen.

– Jag vill inte kommentera dateringen, jag kan bara säga att det är en bildsten vi funnit, säger professor Nylén försiktigt.

– Stenen placeras nu på Fornsilens gård så att folk kan gå dit och skapa sig en egen uppfattning. Gör det!

TEXT: OLA SOLLERMAN
FOTO: MARIE NILSSON

KO vill förbjuda tvättmedelsreklam

STOCKHOLM (TT)

Konsumentombudsmanen vill förbjuda kemi-företaget Levers TV-reklam för tvättmedlet Via Micro. Företaget påstår att produkten är biologiskt nedbrytbar vilket, enligt KO, inte är sant.

I en anmälan till marknadsdomstolen yrkar KO att företaget förbjuds att använda uttrycket biologiskt nedbrytbar när tvättmedlets alla beståndsdelar inte är nedbrytbara i naturen.

Lever har uppgett att två tvättaktiva ämnen som ingår i Via Micro bryts ned till 70 procent inom 28 dagar.

GT i morgon: Lottningen inför semifinaler i dammbasket

Trodde det var en "svärdslipningssten" Men det var en bildsten!

I 60 år låg stenen i trädgården hemma hos Eklunds vid Bäcks i Endre. Man trodde att det var en vanlig "svärdslipningssten".

Men nu har man plötsligt upptäckt att det rör sig om – en bildsten! Ännu ett tillskott till Gotlands så berömda bildstenar – men belamrad med slipskåror.

I går hämtades stenen in till Gotlands Fornsål där den skall placeras på gården så att folk kan gå och titta på den. Måske blir stenen en verkligt het potatis i debatten om slipskåroras ålder.

I den här historien finns förstås professor Erik Nylén, den främste kännaren av de gotländska bildstenarna. För snart 15 år sedan kom han ut med en bok om bildstenarna. Den boken har sedan översatts till tyska, engelska och japanska – och nu är det på gång också en rysk och en fransk version.

Boken innehåller en förteckning över de gotländska bildstenarna, en förteckning som Eriki Nylén hela tiden försöker komplettera. Nästan varje år brukar det dyka upp en nyupptäckt bildsten som han kan föra upp på sin lista.

Inte vilken som helst

Och tack vare före länsantikvarien Bengt Schönbäck och den antikvariskt intresserade Endrebonden Arne Finnberg kan listan utökas – och inte med vilken sten som helst. Bengt

Schönbäck berättar:

– Vi kom till Lars Eklunds gård vid Bäcks i Endre för att titta på en annan bildsten. Då visade oss ägaren också på en sten som låg upplagd i trädgården. Den hade placerats där för många år sedan för att den var fylld av slipskåror.

– Men när vi tittade närmare på den upptäckte vi att det inte var en vanlig slipskåresten utan en bildsten. Visserligen hade ena sidan slagits loss men ändå visade formen tydligt på en bildsten.

Från 30-talet

Bonden på gården, Lars Eklund, har vuxit upp med stenen i trädgården.

– Min far, Sam Eklund, drog hem den hit på 30-talet, troligen på släp efter hästarna. Han odlade upp en åker och flyttade hem den här stenen därifrån eftersom den var så full av slipskåror.

– Vi har ju hela tiden trott att det var en slipskåresten. Och på 40-talet kom fyra, fem herrar hit för att studera den. Nej, jag vet inte vem det var, bara att de var intresserade av skåror.

Men Erik Nylén tvekar inte en sekund om att det rör sig om en bildsten. Den har den typiska svampeller fallosformen och Nylén daterar den till den yngre gruppen av bildstenar, från tiden mellan år 700 och 1100.

Fullt av skåror

Den fulla höjden är drygt två meter. Övre, högra delen av stenen har slagits av och finns inte kvar. Basen, den nedre delen av stenen, är

Före länsantikvarien Bengt Schönbäck, till vänster och Bäcks-bonden Lars Eklund, till höger. Stenen är bildstenens bas. Den har bara en slipskåra och den går inte i

också avslagen men finns bevarad. Om det finns några bilder bevarade på stenen går inte att se ut närmare undersökning. Det är ett möjligt att inga bilder finns eftersom hela stenen är fylld av slipskåror. Ett 15-tal skåror täcker nästan hela stenens yta. En annan känd bildsten har så småningom täckts av slipskåror.

Och det är just slipskåror som gör stenen intressant eftersom så länge diskuterat slipskåroras ålder. Det har hävdats att slipskåror skulle vara ett par, tre tusen år gamla – men det kan inte sägas om den nu funna bildstenen är tusen år.

Det har tidigare hittats bildstenar som haft slipskåror. En viss forskare hävdade att det skulle vara ett par, tre tusen år gamla.

4/3
1992

Chefredaktörer:
Hans E Andersson,
Gunnar Öberg
Redaktionschef:
Astrid Fristedt-Nyman
(ansvarig utgivare).
Annonschef:
Göran Hellström.

Direktörer:
Ulf Hörnsne,
Gunnar Öberg (tf).
Telefon: 0498-152 30,
måndag-fredag kl 8-17.
Nattredaktionen
0498-152 31, 152 32
och 152 33 (sporten)

söndag-fredag kl 17-24.
Lördagar stängt.
Telefax:
0498-150 80
(redaktionen),
0498-111 97
(annonser).

Besöksadress:
Broväg 10, Visby.
Postadress: Box 1223,
621 23 Visby.
Postgiro: 18 94 90 - 6.
Tryckt hos
Gotlands Förenade
Tidningstryckerier 1992.

Ring GI
0498-152 30

TELEFAX:
0498-150 80 (redaktionen)
0498-111 97 (annonser)

OM TIDNINGEN UTEBLIR, RING PS DISTRIBUTION, 0498-115 96

Var en "slipssten" ett var slipssten!

Schönbäck berättar:

- Vi kom till Lars Eklunds gård vid Bäckens i Endre för att titta på en annan bildsten. Då visade oss ägaren också på en sten som låg upplagd i trädgården. Den hade placerats där för många år sedan för att den var fylld av slipskårer.

- Men när vi tittade närmare på den upptäckte vi att det inte var en vanlig slipskåresten utan en bildsten. Visserligen hade ena sidan slagits loss men ändå visade formen tydligt på en bildsten.

Från 30-talet

Bonden på gården, Lars Eklund, har vuxit upp med stenen i trädgården.

- Min far, Sam Eklund, drog hem den hit på 30-talet, troligen på släp efter hästarna. Han odlade upp en åker och flyttade hem den här stenen därifrån eftersom den var så full av slipskårer.

- Vi har ju hela tiden trott att det var en slipskåresten. Och på 40-talet kom fyra, fem herrar hit för att studera den. Nej, jag vet inte vem det var, bara att de var intresserade av skårorna.

Men Erik Nylén tvekar inte en sekund om att det rör sig om en bildsten. Den har den typiska svamp- eller fallosformen och Nylén daterar den till den yngre gruppen av bildstenar, från tiden mellan år 700 och 1100.

Fullt av skårer

Den fulla höjden är drygt två meter. Övre, högra delen av stenen har slagits av och finns inte kvar. Basen, den nedre delen av stenen, är

Före länsantikvarien Bengt Schönbäck, till vänster och Bäckens-bonden Lars Eklund vid den del som troligen är bildstensens bas. Den har bara en slipskåra och den går inte i samma riktning som de övriga.

också avslagen men finns bevarad. Om det finns några bilder bevarade på stenen går inte att se utan en närmare undersökning. Det är mycket möjligt att inga bilder finns - eftersom hela stenen är fylld av slipskårer. Ett 15-tal skårer som täcker nästan hela stenens yta. Ingen annan känd bildsten har så stor del av ytan täckt av slipskårer.

Och det är just slipskåror som gör stenen intressant eftersom man så länge diskuterat slipskårorens ålder. Det har hävdats att slipskåror-

- Stenen placeras nu på Fornsalens gård så att folk kan gå dit och skapa sig en egen uppfattning. Gör det!

TEXT: OLA SOLLERMAN
FOTO: MARIE NILSSON

**KO vill förbjuda
tvättmedelsreklam**

STOCKHOLM (TT)

Konsumentombudsmannen vill förbjuda kemiföretaget Levers TV-

Endre för Bäckens